

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΕΝΙΑΙΟΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ
ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΚΑΙ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΣΠΟΥΔΩΝ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΤΜΗΜΑΤΑ Α΄ και Δ΄

Ταχ. Δ/ση: Α. Παπανδρέου 37
Τ.Κ.-Πόλη: 151 80 Μαρούσι
Ιστοσελίδα: <http://www.yperth.gr>
Πληροφορίες: Κ. Παπαχρήστος
Ρ. Γεωργακόπουλος
Τηλέφωνο : 210.34.43.605 & 3442243

Να διατηρηθεί μέχρι
Βαθμός ασφαλείας

Μαρούσι 31 - 5 - 2010
Αριθ. Πρωτ. Βαθμός Προτερ.
Φ. 12 / 620 / 61531 / Γ1

Α Π Ο Φ Α Σ Η

ΘΕΜΑ: Ωρολόγια Προγράμματα Δημοτικών Σχολείων με ενιαίο αναμορφωμένο εκπαιδευτικό πρόγραμμα

Έχοντας υπόψη:

1. Την παράγραφο 11, περίπτωση ε, του άρθρου 4 του Ν. 1566/85, (ΦΕΚ 167,τ. Α΄), «Δομή και λειτουργία της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και άλλες Διατάξεις», όπως αυτή τροποποιήθηκε με την παράγραφο 2, του άρθρου 7, του Ν. 2525/1997 (ΦΕΚ 188, τ.Α΄), «Ενιαίο Λύκειο, πρόσβαση των αποφοίτων του στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση, αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου και άλλες διατάξεις».
2. Την παράγραφο 2, περίπτωση γ του άρθρου 24, του Ν. 1566/85 (ΦΕΚ 167,τ.Α΄), «Δομή και λειτουργία της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και άλλες Διατάξεις».
3. Την παράγραφο 5, του άρθρου 4 του Νόμου 2525/97 (ΦΕΚ 188, τ.Α΄), «Ενιαίο Λύκειο, πρόσβαση των αποφοίτων του στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση, αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου και άλλες διατάξεις».
4. Την παράγραφο 1, του άρθρου 10 , του Π.Δ 201/1998, (ΦΕΚ 161, τ. Α΄), «Οργάνωση και λειτουργία των Δημοτικών Σχολείων».
5. Τις διατάξεις του άρθρου 90 του «Κώδικα Νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και τα κυβερνητικά όργανα» που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του Π.Δ. 63/2005 (ΦΕΚ 98 Α΄),
6. Τις διατάξεις της με αριθμ. 1120/Η/7-1-2010 Απόφασης (ΦΕΚ 1/τ.Β΄/8-1-2010) περί «καθορισμού αρμοδιοτήτων Υφυπουργών του Υπουργείου Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων»
7. Τη με αριθμ. 10/4-5-2010 πράξη του Τμήματος Π.Ε του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου.

Το γεγονός ότι από την παρούσα απόφαση δεν προκαλείται δαπάνη σε βάρος του κρατικού προϋπολογισμού.

Α πο φ α σ ί ζ ο υ μ ε

Καθορίζουμε το αναμορφωμένο διδακτικό ωράριο και ωρολόγιο πρόγραμμα των 800 ολοήμερων δημοτικών σχολείων τα οποία θα λειτουργήσουν από το σχολικό έτος 2010 - 2011 με ενιαίο αναμορφωμένο εκπαιδευτικό πρόγραμμα.

1. Διδακτικό Ωράριο Πρωινής Λειτουργίας

ΩΡΕΣ	ΔΙΑΡΚΕΙΑ	
07.00 – 07.15	15´	Υποδοχή μαθητών
07.15 - 08.00	45´	Πρωινή προαιρετική ζώνη
08.00 – 08.10	10´	Υποδοχή μαθητών
08.10 – 09:40	90´	1η διδακτική περίοδος
09:40 – 10:00	20´	διάλειμμα
10:00 – 11:30	90´	2η διδακτική περίοδος
11:30– 11:45	15´	διάλειμμα
11:45 – 12:25	40´	5η διδακτική ώρα
12:25 – 12:35	10´	διάλειμμα
12.35– 13:15	40´	6η διδακτική ώρα
13:15– 13:25	10´	διάλειμμα
13:25 -14:00	35´	7η διδακτική ώρα (Λήξη υποχρεωτικού προγράμματος)
14:00 – 14:05	5´	Διάλειμμα – Αποχώρηση μαθητών του υποχρεωτικού προγράμματος
14:05 – 14:40	35´	φαγητό- χαλάρωση
14:40 – 14:50	10´	διάλειμμα
14:50 – 15:30	40´	8η διδακτική ώρα
15:30 – 15:40	10´	Διάλειμμα
15:40 – 16:15	35´	9η διδακτική ώρα (Λήξη ολοήμερου προγράμματος)
Απογευματινή προαιρετική ζώνη		
16:15 – 16:25	10´	διάλειμμα
16:25 – 17:00	35´	10η διδακτική ώρα

Η έναρξη του υποχρεωτικού προγράμματος είναι στις 8: 10 και η λήξη στις 14:00 για όλες τις τάξεις..

2. Αναμόρφωση Ωρολογίου Προγράμματος

Κατανομή του χρόνου ανά διδακτικό αντικείμενο

Α/Α	ΜΑΘΗΜΑΤΑ	ΤΑΞΕΙΣ					
		Α΄	Β΄	Γ΄	Δ΄	Ε΄	ΣΤ΄
1.	ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ	-	-	2	2	2	2
2.	ΓΛΩΣΣΑ	10	10	8	8	7	7
3.	ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ	5	5	4	4	4	4
4.	ΙΣΤΟΡΙΑ	-	-	2	2	2	2
5.	ΜΕΛΕΤΗ του ΠΕΡΙΒΑΛ.	4	4	3	3	-	-
6.	ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ	-	-	-	-	2	2
7.	ΦΥΣΙΚΑ	-	-	-	-	3	3
8.	ΚΟΙΝ.&ΠΟΛ. ΑΓΩΓΗ	-	-	-	-	1	1
9.	ΑΙΣΘΗΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ	(5)	(5)	(3)	(3)	(3)	(3)
	-Εικαστικά	2	2	1	1	1	1
	-Μουσική	2	2	1	1	1	1
	-Θεατρική Αγωγή	1	1	1	1	1	1
10.	ΦΥΣΙΚΗ ΑΓΩΓΗ	4	4	4	4	2	2
11.	ΑΓΓΛΙΚΑ	2	2	4	4	4	4
12.	ΕΥΕΛΙΚΤΗ ΖΩΝΗ	3	3	3	3	1	1
13.	2η ΞΕΝΗ ΓΛΩΣΣΑ					2	2
14.	Τ.Π.Ε.	2	2	2	2	2	2
	ΣΥΝΟΛΟ	35	35	35	35	35	35

Αλλαγές στο Ωρολόγιο Πρόγραμμα

- Αύξηση κατά 1 ώρα του **γλωσσικού μαθήματος** στις Α΄ και Β΄ τάξεις. Η επιπλέον ώρα θα διατίθεται για ανάγνωση λογοτεχνικών κειμένων (φιλιαναγνωσία)
- Αύξηση κατά 1 ώρα του μαθήματος των **μαθηματικών** στις Α΄ και Β΄ τάξεις.
- **Αισθητική Αγωγή** : Περιλαμβάνει τα Εικαστικά, τη Μουσική και τη Θεατρική Αγωγή. Το μάθημα των Εικαστικών διδάσκεται από το δάσκαλο της τάξης, εφόσον δεν υπάρχει εκπαιδευτικός αντίστοιχης ειδικότητας. Το μάθημα της Μουσικής διδάσκεται από εκπαιδευτικό του αντίστοιχου κλάδου και εφόσον δεν υπάρχει, από δάσκαλο της

τάξης και αυξάνεται κατά 1 ώρα στις Α΄ και Β΄ τάξεις. Το μάθημα της Θεατρικής Αγωγής διδάσκεται 1 ώρα για κάθε τάξη από εκπαιδευτικό του αντίστοιχου κλάδου και εισάγεται ως υποχρεωτικό διδακτικό αντικείμενο του Ωρολογίου Προγράμματος.

- Οι ώρες του μαθήματος της **Φυσικής Αγωγής** αυξάνονται κατά 2 για τις Α΄, Β΄, Γ΄ και Δ΄ τάξεις.
Στις τάξεις Α΄, Β΄, Γ΄, Δ΄ η μία διδακτική ώρα της Φυσικής Αγωγής θα διατίθεται για Χορούς.
- Προστίθεται το μάθημα των **Αγγλικών** στις Α΄ και Β΄ τάξεις για 2 ώρες και αυξάνεται κατά 1 ώρα για τις υπόλοιπες τάξεις.
- Προστίθεται το μάθημα των **Τ.Π.Ε.** για 2 ώρες εβδομαδιαίως σε όλες τις τάξεις.
- Στην Ευέλικτη Ζώνη αναπτύσσονται διαθεματικά προγράμματα με πρωτοβουλία του κάθε εκπαιδευτικού.

Στην Α΄ τάξη : Η μία διδακτική ώρα της ΕΖ θα διατίθεται για δραστηριότητες που αφορούν σε θέματα Αγωγής Υγείας.

Στην Β΄ τάξη: Η μία διδακτική ώρα της ΕΖ θα διατίθεται για δραστηριότητες που αφορούν σε θέματα Διατροφικών Συνηθειών

Στην Γ΄ τάξη: Η μία διδακτική ώρα της ΕΖ θα διατίθεται για δραστηριότητες που αφορούν σε θέματα Κυκλοφοριακής Αγωγής.

Στην Δ΄ τάξη: Η μία διδακτική ώρα της ΕΖ θα διατίθεται για δραστηριότητες που αφορούν σε θέματα Περιβαλλοντικής Εκπ/σης.

Τις ώρες της ΕΖ θα μπορούν να αναλαμβάνουν και εκπαιδευτικοί ειδικοτήτων

3. Δημιουργία τμημάτων διδασκαλίας της δεύτερης ξένης γλώσσας

Στα σχολεία που θα εφαρμοστεί το ενιαίο αναμορφωμένο εκπαιδευτικό πρόγραμμα, καθώς και σε όσα σχολεία διδάσκεται η δεύτερη ξένη γλώσσα, ορίζεται ο ελάχιστος αριθμός των 8 μαθητών για τη δημιουργία τμημάτων διδασκαλίας της δεύτερης ξένης γλώσσας εφόσον το επιτρέπουν οι συνθήκες.

Σε απομονωμένα σχολεία καθώς και εκεί που επικρατούν ειδικές κοινωνικές και εκπαιδευτικές συνθήκες και μετά από αιτιολογημένη εισήγηση του Διευθυντή του σχολείου και έγκριση του Διευθυντή Π.Ε., μπορούν να λειτουργούν τμήματα δεύτερης ξένης γλώσσας

με 5 μαθητές. Λεπτομέρειες για τα παραπάνω θα καθορίζονται από εγκυκλίους που θα εκδίδονται από τη Διεύθυνση Σπουδών Π.Ε. του Υπ ΠΔΒΜΘ.

4. Ελάχιστος αριθμός μαθητών για τη λειτουργία του ολοήμερου προγράμματος

Ο ελάχιστος αριθμός μαθητών για τη λειτουργία του Ολοήμερου Προγράμματος είναι 15 μαθητές.

5. Αναμόρφωση του ολοήμερου προγράμματος

Τα γνωστικά αντικείμενα που θα διδάσκονται στο Ολοήμερο Πρόγραμμα θα ορίζονται με απόφαση του συλλόγου διδασκόντων ύστερα από εισήγηση του Δ/ντή της σχολικής μονάδας, ο οποίος θα συνυπολογίζει τις δυνατότητες της σχολικής μονάδας, (ενδιαφέροντα μαθητών, μαθησιακό επίπεδο, προτιμήσεις γονέων, υλικοτεχνική υποδομή, πλεονάζουσες ώρες).

- Οι Γονείς μπορεί να προτείνουν μέχρι δύο (2) γνωστικά αντικείμενα.

Με βάση τα παραπάνω ο σύλλογος διδασκόντων συγκροτεί το πρόγραμμα μαθημάτων των Ολοήμερων Τμημάτων έτσι ώστε να αναλογούν 2 ώρες μαθημάτων ανά ημέρα σε κάθε τμήμα, συνολικής δηλ. διάρκειας δέκα (10) ωρών. Τα διδακτικά αντικείμενα από τα οποία μπορεί να γίνει επιλογή ως προς το πλήθος τους και τις ώρες που θα διδάσκονται είναι τα παρακάτω:

- **Μελέτη:**

- **Μέχρι πέντε (5) τμήματα Ολοήμερου Προγράμματος διατίθενται δέκα (10) ώρες συνολικά**, οι οποίες προτείνεται να γίνονται κυρίως στην Α΄ και Β΄ τάξη. Σε περίπτωση που η Α΄ και Β΄ τάξη στο Ολοήμερο λειτουργεί σε κοινό τμήμα προτείνεται να διατίθενται πέντε (5) ώρες μελέτη για το συγκεκριμένο τμήμα και οι υπόλοιπες πέντε (5) ώρες με απόφαση του συλλόγου διδασκόντων στα υπόλοιπα τμήματα.

- **Για έξι (6) τμήματα του Ολοήμερου Προγράμματος προτείνονται συνολικά δεκαπέντε πέντε (15) ώρες:** πέντε (5) ώρες στην Α΄ τάξη, πέντε (5) ώρες στη Β΄ τάξη και οι υπόλοιπες ώρες διατίθενται με απόφαση του συλλόγου διδασκόντων στα υπόλοιπα τμήματα.

- **Αθλητισμός** από 1 έως 5 ώρες. Προτείνεται κυρίως για τα τμήματα του ολοήμερου προγράμματος των Δ΄, Ε΄ και ΣΤ΄ τάξεων δεδομένου σε αυτές τις τάξεις το μάθημα της Φυσικής Αγωγής διδάσκεται λιγότερες ώρες συγκριτικά με τις τάξεις Α΄, Β΄.
- **Θεατρική Αγωγή** από 1 έως 5 ώρες. Προτείνεται κυρίως για τα τμήματα του ολοήμερου προγράμματος των Δ΄, Ε΄ και ΣΤ΄ τάξεων, ανάλογα με τις δυνατότητες της κάθε σχολικής μονάδας.

- **Τ.Π.Ε.** από 1 έως 5 ώρες. Προτείνεται για όλα τα τμήματα του ολοήμερου προγράμματος, ως επιπλέον ώρες στις νέες τεχνολογίες.
- **Αγγλικά** από 1 έως 5 ώρες. Προτείνεται για όλα τα τμήματα του ολοήμερου προγράμματος ως επιπλέον ώρες στο μάθημα της αγγλικής γλώσσας.
- **Μουσική** από 1 έως 5 ώρες. Προτείνεται κυρίως για τα τμήματα του ολοήμερου προγράμματος των Γ, Δ', Ε' και ΣΤ' .
- **Δεύτερη ξένη γλώσσα** από 1 έως 5 ώρες . Προτείνεται **μόνο** για τα τμήματα του ολοήμερου προγράμματος των Ε' και ΣΤ' τάξεων .
- **Εικαστικά** από 1 έως 5 ώρες. Προτείνεται κυρίως για τα τμήματα του ολοήμερου προγράμματος των Δ', Ε' και ΣΤ' τάξεων.
- **Πολιτιστικοί όμιλοι δραστηριότητων** .Δράσεις δημιουργίας και πολιτισμού από 1 έως 5 ώρες. Προτείνεται για όλα τα τμήματα του ολοήμερου προγράμματος. Θα μπορούσαν να υπάρξουν και μικτά τμήματα από μαθητές διαφορετικών τάξεων υπό τη μορφή κύκλων γνωστικών αντικειμένων ή αλλιώς ομίλων δράσεων δημιουργίας και πολιτισμού. Στο πλαίσιο της συγκεκριμένης δραστηριότητας οι μαθητές όλων των τάξεων μπορεί να προετοιμάζουν σχολικές εορτές, χορωδίες, θεατρικές παραστάσεις και άλλες δημιουργικές δραστηριότητες για την καλλιέργεια της αισθητικής καθώς και την ανάδειξη και προώθηση στοιχείων του πολιτισμού όπως: λογοτεχνία, τέχνες, φωτογραφία, μουσικά σύνολα, κ.α.). Η συγκεκριμένη δραστηριότητα μπορεί να οργανωθεί από δασκάλους, εκπαιδευτικούς θεατρικής αγωγής και εκπαιδευτικούς μουσικής.

Το Ολοήμερο Πρόγραμμα διαμορφώνεται από το σύλλογο των διδασκόντων, ύστερα από εισήγηση του Διευθυντή του σχολείου και σε συνεργασία με τον οικείο Σχολικό Σύμβουλο, οποίος συνδράμει στην καλύτερη δυνατή σύνθεση και οργάνωση του Ολοήμερου Προγράμματος.

Με αυτόν τον τρόπο ενισχύεται η αυτονομία της σχολικής μονάδας μέσα από την ισχυροποίηση της άποψης μαθητών και εκπαιδευτικών , ανάλογα με την εκάστοτε εκπαιδευτική περίσταση και τον αυτόνομο προγραμματισμό δράσης σε επίπεδο σχολείου.

Ο Διευθυντής του σχολείου αποστέλλει το σχετικό πρακτικό με το Ολοήμερο Ωρολόγιο Πρόγραμμα στο σχολικό σύμβουλο για έγκριση και θεώρηση.

Για τη διαμόρφωσή του Ολοήμερου Προγράμματος των δέκα (10) διδακτικών ωρών, λαμβάνονται υπόψη τα παρακάτω:

- *Μέχρι 3 τμήματα*, ένας δάσκαλος και επιλογή τριών τουλάχιστον (3) διδακτικών αντικειμένων.

- Για 4 και 5 τμήματα, ένας δάσκαλος και επιλογή πέντε τουλάχιστον (5) διδακτικών αντικειμένων.
- Για 6 τμήματα, δύο δάσκαλοι και επιλογή έξι τουλάχιστον (6) διδακτικών αντικειμένων.

6. Προαιρετική Ζώνη παρακολούθησης του προγράμματος του ολοήμερου σχολείου

Από τις 16:15 μέχρι τις 17:00 λειτουργεί προαιρετική Ζώνη με την προϋπόθεση συμμετοχής τουλάχιστον 15 μαθητών.

Η επιλογή των διδακτικών αντικειμένων γίνεται από το σύλλογο διδασκόντων όπως περιγράφεται στην παραπάνω παράγραφο.

7. Πρωινή ζώνη του Ολοήμερου Δημοτικού Σχολείου

Η πρωινή ζώνη του Ολοήμερου Δημοτικού σχολείου λειτουργεί από 7:00 – 8:00, εφόσον σ' αυτή συμμετέχουν από 10 μαθητές και πάνω. Η προσέλευση των μαθητών ολοκληρώνεται στις 7:15. Στην Πρωινή Ζώνη μπορούν να συμμετέχουν μόνο όσοι μαθητές παρακολουθούν το Ολοήμερο Πρόγραμμα.

8. Εφημερεύοντες – Επιτήρηση μαθητών στο Ολοήμερο Πρόγραμμα

Με πράξη του συλλόγου διδασκόντων, από το σύνολο των εκπαιδευτικών που διδάσκουν στο Ολοήμερο Πρόγραμμα ορίζονται οι εφημερεύοντες και καθορίζονται τα καθήκοντα και οι αρμοδιότητες τους. Αντίγραφο του πρακτικού αναρτάται στο γραφείο του Διευθυντή και στο γραφείο των εκπαιδευτικών.

Οι εκπαιδευτικοί που συμπληρώνουν το ωράριο τους σε δύο σχολεία κάνουν εφημερία μόνο στο ένα, σ' αυτό που διδάσκουν τις περισσότερες ώρες.

Καθήκοντα εφημερίας δεν ανατίθενται σε εκπαιδευτικούς που διδάσκουν σε τρία και περισσότερα σχολεία, όταν τουλάχιστον το ένα από αυτά λειτουργεί σε χωριστό κτίριο.

9. Σίτιση

Η ώρα του φαγητού – χαλάρωσης εντάσσεται στην παιδαγωγική διαδικασία και θεωρείται ως διδακτική ώρα για τον Υποδιευθυντή/Υπεύθυνο του Ολοήμερου Προγράμματος ή τον Υπεύθυνο του Ολοήμερου Προγράμματος, ο οποίος έχει την ευθύνη για τη σίτιση των μαθητών. Το εκπαιδευτικό προσωπικό που διδάσκει την πρώτη διδακτική ώρα του ολοήμερου προγράμματος, παρευρίσκεται κι επιβλέπει τη σίτιση των μαθητών.

10. Αποχώρηση μαθητών

Η αποχώρηση των μαθητών του ολοήμερου προγράμματος μπορεί να γίνει:

- Με τη λήξη του ολοήμερου προγράμματος (16:15),
- Κατά το χρονικό διάστημα 15:30 - 15:40, εφόσον έχει κατατεθεί υπεύθυνη δήλωση των γονέων στη σχολική μονάδα.
- Η αποχώρηση των μαθητών γίνεται με ευθύνη του Υπεύθυνου του Ολοήμερου Προγράμματος, ο οποίος αποχωρεί μετά τη λήξη του (16:15) ασχέτως αν ασκεί διδακτικά καθήκοντα στο ενδιάμεσο χρονικό διάστημα.
- Υπεύθυνος κατά την Προαιρετική Ζώνη (16:15 – 17:00) και για την αποχώρηση των μαθητών στις 17:00 είναι ο εκπαιδευτικός που διδάσκει στα αντίστοιχα τμήματα.

Με εγκυκλίους του Υπ. ΠΔΒΜΘ, μπορεί να ρυθμίζονται θέματα εκπαιδευτικής και παιδαγωγικής φύσης, λειτουργίας κλπ των σχολείων που εφαρμόζουν το Ενιαίο Αναμορφωμένο Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα.

Κατά τη σύνταξη των ωρολογίων προγραμμάτων σε καμία περίπτωση, δεν παραβιάζεται το εργασιακό και διδακτικό ωράριο των εκπαιδευτικών το οποίο ορίζεται από τις σχετικές διατάξεις.

Η Παρούσα απόφαση να δημοσιευθεί στην εφημερίδα της Κυβερνήσεως

Εσωτ. Διανομή

1. Γραφείο κ. Υπουργού
2. Γραφείο κ. Υφυπουργού
3. Γραφείο κ. Γεν. Γραμματέα
4. Γραφείο κ. Ειδ. Γραμματέα
5. Διεύθυνση Προσωπικού Π.Ε.
6. Διεύθυνση Προσωπικού Δ.Ε.
7. Διεύθυνση ΣΕΠΕΔ
8. Διεύθυνση Σπουδών Π.Ε.

**Η ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ
ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ**

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ ΧΡΙΣΤΟΦΙΛΟΠΟΥΛΟΥ